

עת"א 47644/07/14 - ואיל טאטור נגד ועדת השחרורים, במקום מושבה בבית הסוהר צלמון

בית המשפט המחוזי בנצרת בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"א 47644-07-14 טאטור(אסיר) נ' משטרת ישראל/שרות בתי הסוהר-מחלקת האסיר ואח'
בפני כב' השופט שאהר אטרש - אב"ד כב' השופטת יפעת שיטרית כב' השופט סאאב דבור
העותר: ואיל טאטור (אסיר) ע"י ב"כ עוה"ד ארוא חליחל
נגד
המשיבה: ועדת השחרורים במקום מושבה בבית הסוהר צלמון

פסק דין

השופטת יפעת שיטרית

1. בפנינו עתירה כנגד החלטת ועדת השחרורים, אשר בהחלטתה מיום 7.7.14 דחתה את בקשתו של העותר לשחררו על תנאי מנשיאת יתרת תקופת מאסרו.
2. זהו מאסרו השני של העותר, כניסתו הראשונה מאחורי סורג ובריח, למשך שנה וארבעה חודשים, אותו מרצה העותר בגין עבירות שעניינן, שיבוש מהלכי משפט, הפרעה לשוטר בעת מילוי תפקידו, נהיגה פוחזת, נהיגה בזמן פסילה ונהיגה ללא תעודת ביטוח כדין.
3. את העבירות נשוא מאסרו הנוכחי, כאמור, ביצע העותר כשהוא מרצה עונש מאסר בן 6 חודשים על דרך עבודות שירות, אשר הופקעו בנסיבות העניין, כך שיתרת המאסר שאמור היה העותר לרצות על דרך עבודות שירות הצטרפה לתקופת המאסר שהושתה על העותר בגין הרשעתו הנוספת.

החלטת הועדה

4. בהחלטתה מיום 7.7.14 ציינה ועדת השחרורים, כי עסקינן במי המרצה את מאסרו הראשון מאחורי סורג ובריח. עוד הדגישה הועדה, כי העותר מרצה את מאסרו בגין עבירות חמורות הקשורות ברכב, לרבות סיכון המשתמשים בדרך ועבירות רכוש נגד רכב. כן הדגישה הועדה, כי עבירות אלו ביצע העותר תוך שהוא מרצה מאסר על דרך עבודות שירות, כך שיתרת המאסר שאמור היה העותר לרצות על דרך עבודות שירות, הצטרפה לתקופת המאסר העיקרית והנוספת.

5. בהחלטתה קבעה הועדה, כי ביצוע העבירות החמורות בעת שהעותר מרצה מאסר על דרך עבודות שירות, כמו גם עברו המכביד של העותר בתחום התעבורה, מעידים על העדר יראת הדין. לכך יש להוסיף, כך ציינה הועדה, את עמדתו הקורבנית של העותר ביחס לעבירות ואת ניסיונו למזער את חומרתן.

6. הועדה ציינה עוד, כי היא נתנה את דעתה להתרשמות גורמי הטיפול, כי עסקינן באדם אשר ניהל אורח חיים נורמטיבי ואשר השתדל לדאוג למשפחתו, כן שיקללה הועדה את התנהגותו הטובה של העותר בין כותלי בית הסוהר ואת שיתוף הפעולה של העותר בהליכי הטיפול, כמו גם תוכנית רש"א שהוגשה בעניינו. אולם, כך קבעה ועדת השחרורים, אין בכל אלה כדי ללמד, כי שחרורו המוקדם של העותר לא יסכן את בטחון הציבור ולפיכך, דחתה את בקשתו לשחרור מוקדם.

טיעוני העותר

7. בעתירתו טען העותר, כי החלטת הועדה מחייבת את התערבותו של בית משפט זה, שכן הועדה הפעילה את שיקול דעתה בחוסר סבירות וכי החלטתה לוקה באיזון בלתי נכון בין השיקולים הרלוונטיים. לטענת העותר, בהחלטתה נתנה הועדה משקל מכריע לחומרת העבירות שביצע, לעברו התעבורתי ולעמדתו כלפי העבירות לפי הדו"ח הסוציאלי הראשון, בטרם החל בתוכנית הטיפולית בכלא, זאת תוך התעלמות מעמדת העותר כלפי העבירות, מנטילת האחריות המלאה והבנת ההשלכות עם סיום התוכנית הטיפולית.

8. עוד טען העותר בעתירתו, כי הועדה נהגה בחוסר סבירות כאשר לא ייחסה כל משקל לשיקולים הנמנים בסעיף 9 לחוק שחרור על תנאי ממאסר כגון, תפקודו התקין של העותר בבית הסוהר, חוות הדעת הסופית של גורמי הטיפול ותוכנית רש"א שהוגשה בעניינו. במתן משקל אפסי לשיקולים סטטוטוריים אלה, אשר נקבעו בחוק במטרה להנחות את ועדת השחרורים בהפעלת שיקול דעתה, החטיאה הועדה, כך לטענת העותר, את מטרת המחוקק וההיסטוריה החקיקתית לקביעת קריטריונים אלה בחוק.

9. עוד מוסיף וטוען העותר, כי הועדה הפעילה את שיקול דעתה באופן לא מאוזן, כאשר לא נתנה משקל לעובדת היות המאסר בגדר מאסרו הראשון של העותר מאחורי סורג ובריח. כן טוען העותר, כי הועדה הפעילה את שיקול דעתה באופן לא סביר, כאשר סמכה על עמדתו של העותר כלפי העבירות בשלב הראשוני למאסרו וקודם להשתלבותו בטיפול, מבלי להתייחס לנטילת האחריות המלאה עם תום הטיפול ובשלב שקדם לדיון בבקשתו לשחררו על תנאי. לטענת העותר, הפעלת שיקול דעתה באופן זה, מאינת מתוכן את מטרת שהות העותר בכלא שיקומי וכן את מאמציו ליטול חלק בהצלחה בהליך טיפולי במהלך שהותו בכלא. בהתאם להוראת סעיף 9 לחוק שחרור על תנאי ממאסר, שומה על הועדה לשקול חוות דעת אלו של גורמי הטיפול וכן את קיומה של תוכנית רש"א בעניינו של העותר.

10. עוד טענה ב"כ העותר, כי הועדה הפעילה את שיקול דעתה בחוסר סבירות כשלא סמכה על חוות הדעת המקצועיות של גורמי הטיפול, הן בכלל והן של רש"א ולפיהן, העותר מבין את השלכות מעשיו והומלץ על שילובו בתוכנית פיקוח של רש"א. עוד טענה, כי הועדה הפעילה את שיקול דעתה בחוסר סבירות, כאשר לא שקלה את תקופת המאסר הקצרה שנותרה לעותר בטרם יסיים את מלוא תקופת מאסרו, עובדה אשר צריכה להטות את הכף באיזון בין השיקולים השונים לעבר שחרורו של העותר שחרור מוקדם.
11. כן טענה, כי ועדת השחרורים הפעילה את שיקול דעתה באופן בלתי שוויוני, שעה שקיבלה את בקשתו של אסיר אחר להשתחרר שחרור מוקדם כשנסיבותיו דומות לעניינו של העותר, כמפורט בטיעוניה שם.
12. בנסיבות העניין ונוכח כל האמור לעיל, עותרת ב"כ העותר, כי בית המשפט יורה על ביטול החלטת ועדת השחרורים, כאמור, ויורה על שחרורו של העותר בתנאים שנקבעו בתוכנית רש"א שהוצגה.
13. בדיון אשר התקיים בפנינו ביום 25.8.14, חזרה ב"כ העותר על עיקר טיעוניה כמפורט בעתירתה וציינה, כי כיום, כחודש וחצי לאחר מועד מתן החלטת ועדת השחרורים, לא שולב העותר בקבוצה טיפולית אחרת ולפיכך, אין מניעה גם מבחינה טיפולית לשחרור העותר כבר עתה.

טיעוני המשיבה

14. בכתב תשובתה עותרת המשיבה לדחיית העתירה. המשיבה מציינת בהקשר זה, כי לחובת העותר הרשעה קודמת בפלילים מיום 18.2.13 בעבירות שעניינן, גניבת רכב, נהיגה פוחזת של רכב, מעבר באור אדום, ניסיון להתנגש בניידת וניסיון להימלט רגלית. עוד ציינה, כי בגין הרשעתו זו הוטלו על העותר, בין היתר, 6 חודשי מאסר לריצויו בדרך של עבודות שירות ומאסר מותנה. בהקשר זה הדגישה המשיבה, כי העותר ביצע את העבירות נשוא מאסרו הנוכחי לאחר שטרם חלפו 6 חודשים ממועד מתן גזר הדין הקודם ובעוד הוא אמור להיות תחת פיקוח צו המבחן ומבצע עבודות שירות. כן ציינה, כי גזר הדין נשוא מאסרו הנוכחי של העותר כולל בחובו הפעלת עונש מאסר מותנה אשר היה תלוי ועומד בעניינו, וכי עבודות השירות הופקעו.
15. המשיבה הוסיפה והדגישה, כי בתיק נשוא מאסרו הנוכחי, נמצא העותר שוב נוהג על רכב, זאת בניגוד לצו שיפוטי, תוך שהוא מפר ברגל גסה את האיסור שהוטל עליו, בידועין ובכוונת מכוון, תוך סיכון הציבור. זאת ועוד, העותר נהג בפזיזות וברשלנות, במודעות ובמתכוון, על אף שנאסר עליו לנהוג, זאת מבלי ששמר מרחק מכלי רכב שנסעו לפניו, העותר התנגש ברכב שנסע לפניו וגרם לפגיעתם של שני נוסעים. לאחר מכן, נמלט העותר מהמקום והזעיק את אביו, כדי שזה יציג עצמו כאילו הוא הנהג הפוגע, אשר גרם לתאונה.

16. עוד ציינה המשיבה, כי בית משפט זה אינו מחליף את שיקול דעתה של הוועדה בשיקול דעתו, אלא בוחן את חוקיות ההחלטה, סבירותה ובאם נפלו פגמים בקבלתה. במקרה דנן, כך לטענת המשיבה, החלטת הוועדה סבירה ועניינית ואין היא מצדיקה את התערבות בית המשפט. בהקשר זה טענה, כי הוועדה שקלה את כל השיקולים אשר היה עליה לשיקול וייחסה להם את המשקל היחסי הראוי. הוועדה ביססה את החלטתה, כך המשיבה, בעיקר על העובדה, כי העותר ביצע את המעשים תוך שהוא מבצע עבודות שירות ולאור עברו המכביד של העותר בעבירות תעבורה, הכולל בחובו 37 הרשעות קודמות תעבורתיות. עוד התייחסה הוועדה לעובדה, כי העותר אינו לוקח אחריות למעשים בפני הגורמים הטיפולים, כשהוא מכחיש את עצם הפגיעה באדם במהלך התאונה.

17. עוד ציינה המשיבה, כי הוועדה נתנה משקל לעובדה, כי המדובר במאסר ראשון, אך למעשה עסקין בכניסה ראשונה, כאשר העותר מרצה שני מאסרים ברצף, האחד שהופקע לאור ההפרה הבוטה והאחר, בגין העבירות הנוספות. כן הפנתה המשיבה לעמדת הגורמים הטיפולים בעניינו של העותר, שעה שגורמים אלו מתרשמים, כי העותר אינו לוקח אחריות למעשיו והסברי העותר לעצם המעשים מעלים חשש כבד, כי בעותר טמון פוטנציאל סיכון גבוה, כאשר העותר מסביר, כי הוא מודע לאיסור הנהיגה שאך זה מכבר ניתן בעניינו ובכל זאת, הוא עושה כאוות נפשו, אוחז בהגה למרות האיסור, נוהג באופן פזיז ומסכן את הציבור ללא יראה.

18. המשיבה התייחסה עוד לטענת האפליה, כפי שהועלתה ע"י ב"כ העותר וטענה בהקשר זה, כי עניינו של האסיר האחר שונה מעניינו של העותר שבפנינו. בהקשר זה הדגישה, כי האסיר האחר ריצה את מאסרו הראשון, זאת בשונה מעניינו של העותר, אשר במהלך ריצוי עבודות השירות ביצע את העבירות הנוספות, כפי שפורט לעיל. עוד הפנתה המשיבה לעולה מדו"ח גורמי הטיפול שהוגש בעניינו של האסיר האחר, זאת בשונה מעניינו של העותר שבפנינו וכן טענה, כי האסיר האחר הורשע בביצוע עבירות אשר חומרתן פחותה מאלה שביצע העותר. לפיכך, טענה המשיבה לקיומה של הבחנה רלוונטית המובילה את הוועדה להחלטות שונות בשני המקרים וכי אין עסקין באפליה אסורה.

19. בנסיבות העניין ונוכח כל האמור לעיל, סבורה המשיבה, כי החלטת הוועדה סבירה והגיונית וניתנה במסגרת שיקול דעתה וכי אין עילה להתערב בה. לפיכך, יש לדחות את העתירה.

20. בדיון אשר התקיים בפנינו ביום 25.8.14, חזרה ב"כ המשיבה על נימוקי התשובה בכתב, כמפורט לעיל. כן הפנתה לפרוטוקול הדיון אשר התקיים בפני ועדת השחרורים ואשר ממנו עולה, כי בפני הוועדה הוצג מידע מודיעיני של שב"ס בעניינו של העותר, אשר אומנם לא מצא את ביטויו בהחלטת הוועדה, אך הוצג בפניה. ב"כ המשיבה הגישה לעיונו את המידע שהוצג בפני הוועדה וטענה, כי יש גם במידע זה, בנוסף לכל שאר טיעוניה, כדי להצביע על מסוכנות העותר.

21. בנסיבות העניין ונוכח כל האמור לעיל, עתרה המשיבה, כאמור, לדחיית העתירה.

22. מושכלות יסוד הן, כי אין בית משפט זה שם את שיקול דעתו תחת שיקול דעתה של הועדה, אלא הוא שואל את עצמו אם החלטת ועדת השחרורים היא החלטה שוועדת שחרורים סבירה רשאית לקבל. בהקשר זה ראה ע"א 2024/96, רע"ב 39/96 היועץ המשפטי לממשלה נ' אברהם אבו אסעד, שם נקבע, בין היתר, כדלקמן:

"...בדונו ב"עיתרות אסירים" כנגד החלטת ועדת השחרורים אין בית המשפט המחוזי יושב כערכאת ערעור. על בית המשפט לבדוק אם פעלה ועדת השחרורים במסגרת סמכויותיה, ואם פעלה כהלכה בדרך שבה הפעילה את שיקול-דעתה. אולם אין בית המשפט שם את שיקול-דעתו תחת שיקול-דעתה. " אין בית המשפט שואל עצמו, מה היה הוא מחליט, אילו פעל כוועדת שחרורים, אלא שואל הוא את עצמו, אם החלטתה של ועדת השחרורים היא החלטה, שוועדת שחרורים סבירה רשאית לקבלה" (ע"א 2/83 ועדת השחרורים נ' אסיאס [3], בע"מ 695; וכן ע"א 7/83 ועדת השחרורים נ' פלוני [4] בע"מ 508) . "

23. במקרה דנן עסקינן, כאמור, במי המרצה את מאסרו השני, כניסה ראשונה מאחורי סורג ובריח, למשך שנה ו-4 חודשים, בגין מקבץ עבירות שעניינן, שיבוש מהלכי משפט, הפרעה לשוטר בעת מילוי תפקידו, נהיגה פוחזת, נהיגה בזמן פסילה ונהיגה ללא תעודת ביטוח כדן. העותר ביצע את מקבץ העבירות כמפורט לעיל, כשהוא מרצה עונש מאסר על דרך עבודות שירות, אשר הופקעו וכאשר עונש מאסר מותנה בן 9 חודשים היה תלוי ועומד בעניינו. עונשים אלו הושטו על העותר בגין הרשעתו הקודמת אשר נרשמה לחובתו אך ביום 18.2.13 וזאת בגין עבירות שעניינן גניבת רכב ונהיגה פוחזת של רכב.

24. דא עקא, כי לא היה באלה כדי להרתיע את העותר מלבצע את המעשים שביצע נשוא מאסרו הנוכחי. בכך יש כדי להצביע על העותר כמי שהוא רצידיביסטי וכמי ששב לפגוע בציבור פעם אחר פעם על דרך עשייתו העבריינית ומכאן מסוכנותו. לאלה יש להוסיף את עברו התעבורתי המכביד של העותר, שעה שלחובתו 37 הרשעות קודמות בגין עבירות תעבורה שונות ומגוונות עליהן נמנות, בין היתר, עבירות שעניינן אי ציות לתמרור עצור, נהיגה כשברמזור אור אדום, נהיגה ללא חגורת בטיחות ועוד.

25. זאת ועוד, עיון בדו"ח הגורמים הטיפוליים נושא תאריך 13.3.14 מלמד, כי העותר מודה במיוחס לו באופן פורמאלי. יחד עם זאת, העותר מתקשה להסביר את המניעים אשר הובילו אותו לביצוע העבירות ולביצוע עבירה בהיותו מבצע עבודות שירות. ההתרשמות הינה מאדם אשר ניהל אורח חיים נורמטיבי, מגלה קשיים לפרנסת משפחתו ובמקביל לביצוע עבודות השירות עבד גם בלילה. עוד צוין, כי העותר מבטא תובנה חלקית להתנהלותו.

דו"ח עדכון הגורמים הטיפוליים, הנושא תאריך 25.6.14 מלמד, כי העותר שולב בקבוצת " מאסרים קצרים", ביצע את המטלות, שיתף בחוויות משמעותיות ופירט על העבירות בגין נשפט. העותר מודה ולוקח אחריות ומבין

את השלכות מעשיו. העותר הופגש עם נציג רש"א ונמצא מתאים לבניית תוכנית פיקוח.

26. כעולה מפרוטוקול הדיון אשר התקיים בפני ועדת השחרורים, הרי שלוועדת השחרורים הוצג מידע מודיעיני מאת גורמי שב"ס בעניינו של העותר. ועדת השחרורים אומנם לא התייחסה למידע זה בהחלטתה, אך כעולה מפרוטוקול הדיון, מידע זה הוצג בפני הוועדה בטרם מתן ההחלטה בעניינו של העותר. בדיון שהתקיים בפנינו הוצג לעיונו מידע זה. בנסיבות העניין, מקום בו המידע המודיעיני הוצג בפני ועדת השחרורים בטרם נתנה החלטתה בעניינו של העותר, גם אם ראתה שלא להתייחס למידע בהחלטתה, הרי שאין מניעה, כי מידע זה יוצג בפנינו במסגרת הדיון בעתירה ובחינת סבירות החלטת ועדת השחרורים. ראה בהקשר זה בג"ץ 550/89 היועץ המשפטי לממשלה מ' ועדת השחרורים ואח', פ"ד מ"ג [2] 739, 742, שם נקבע, בין היתר, כדלקמן:

"...על כך שלוועדת השחרורים מותר להיזקק, לצורך גיבוש החלטתה, גם למידע מודיעיני, אשר יכול שאינו בגדר ראייה קבילה, ואף יכול שאינו ניתן לגילוי לאסיר, מצויה פסיקה מפורשת ועקיבה (ראה עע"א 2/87 ועדת השחרורים נ. סויסה, פ"ד מ"א [2] 445, והאסמכתאות המאוזכרות בו). והגשתו של אותו חומר חסוי לערכאה השיפוטית שעליה מוטל לבקר את החלטתה של ועדת השחרורים - בין אם המדובר בבית - המשפט המחוזי, במסגרת בירורה של עתירת אסיר, ובין אם מדובר בבית משפט זה - איננה אלא פועל- יוצא הכרחי מהגשתו של החומר לוועדת השחרורים, שהחלטתה עומדת לביקורת. מידע מודיעיני איננו ראייה ותוצאות הצגתו, בתנאים של חסיון, אינן דומות לתוצאות הגשתן של ראיות חסויות. חזקה על ועדת השחרורים, וחזקה על בית-משפט המבקר את החלטתה, שידעו להבחין בין מידע לבין ראייה ולייחס למידע, המוצג לעיון והמוגדר כחסוי, את המשקל הראוי לו בנסיבותיו של כל מקרה".
וראו גם את החלטתנו המפורטת בעע"א 1112/00 חוסין אחמד מועד נגד ועדת השחרורים [לא פורסם]."

27. בחנתי את המידע המודיעיני שהוצג בעניינו של העותר, כמבואר לעיל, זאת בשים לב לתאריך המידע, להערכת השדה שבו ולתוכנו ויש בו כדי להצביע על מסוכנות העותר.

28. ב"כ העותר טענה לאפליה אסורה בין עניינו של העותר, לבין עניינו של אסיר אחר. עיינתי בפרוטוקול הדיון הרלוונטי וההחלטה אשר ניתנה בעניינו של האסיר האחר (צורף כנספח ח' לתגובת המשיבה), תוך השוואה לעניינו של העותר שבפנינו. לאחר בחינת אלה, באתי לכלל מסקנה, כי ישנה הבחנה רלוונטית היורדת לשורשו של עניין בין עניינו של העותר כאן, לבין עניינו של האסיר האחר. כך יצוין, כי האסיר האחר ריצה את מאסרו הראשון, זאת בשונה מעניינו של העותר שבפנינו. כך יצוין, כי עברו התעבורתי של האסיר האחר שונה לקולא מעברו של העותר שבפנינו. כך יצוין, כי האסיר האחר לקח אחריות מלאה על מעשיו והבין, כי פעל בפזיזות ובחוסר אחריות וכי לא התייחס כראוי לצרכיהם של אחרים. אומנם, בעניינו של העותר הוגש עדכון מאת הגורמים הטיפולים, כפי שפורט לעיל ואולם, לא ניתן להתעלם מהאמור בדו"ח הגורמים הטיפולים הראשון שהוגש בעניינו, אשר אף הוא פורט בליבת פסק

דין זה.

נתונים אלו, יורדים הם לשורשו של עניין ומביאים להבחנה רלוונטית בין עניינו של העותר, לבין עניינו של האסיר האחר ולפיכך, אין עסקינן באפליה אסורה.

29. גם ועדת השחרורים הייתה מודעת לעובדה, כי עסקינן במי שזהו מאסרו הראשון מאחורי סורג ובריח, כי התנהגות העותר בכלא הייתה תקינה וכי הוגשה תוכנית רש"א בעניינו. נתונים אלו היו כנגד עיניה של ועדת השחרורים והיא שיקללה אותם במכלול שיקוליה. יחד עם זאת, נוכח הרצידיוויסטיות העולה מהעותר, העובדה, כי הוא ביצע את המעשים נשוא מאסרו זה כשהוא מרצה עונש מאסר על דרך עבודות שירות, עברו הפלילי התעבורתי המכביד של העותר, באה ועדת השחרורים לכלל מסקנה, כי שחרורו של העותר יסכן את הציבור ולפיכך, דחתה את בקשתו לשחרור מוקדם.

30. נתונים אלו לא נעלמו גם מעינינו. כך גם לא נעלם מעינינו האמור בדו"ח גורמי הטיפול המשלים שהוגש בעניינו של העותר. יחד עם זאת, נוכח הרצידיוויסטיות העולה מהעותר, אשר פורטה בהרחבה לעיל, עברו התעבורתי המכביד של העותר, העובדה, כי העותר ביצע את העבירות שעה שעונש מאסר מותנה תלוי ועומד בעניינו, כמו גם יתר ההנמקות המצטברות המפורטות לעיל, הרי שבנסיבות העניין, לא ניתן לומר, כי החלטת הועדה לוקה בחוסר סבירות קיצונית וכי יש מקום להתערב בה.

לפיכך, אנו מורים לדחות את העתירה.

ניתן היום, ז' אלול תשע"ד, 02 ספטמבר 2014, בהעדר הצדדים.

ס' דבור, שופט

י' שטרית, שופטת

ש' אטרש, שופט
[אב"ד]